Eduskunnan Ympäristövaliokunta

LAUSUNTO
20.11.2017

Sähköposti: YmV@eduskunta.fi

Lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 175/2017 vp HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI UUSIUTUVILLA ENERGIALÄHTEILLÄ TUOTETUN SÄHKÖN TUOTANTOTUESTA ANNETUN LAIN JA TUULIVOIMAN KOMPENSAATIOALUEISTA ANNETUN LAIN 6 §:N MUUTTAMISESTA

Pienvesivoimayhdistys ry kiittää eduskunnan ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseksi laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensaatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

LAUSUNTO:

Kuten esityksen perusteluista on luettavissa pyritään uudella tukijärjestelmällä lisäämään uusiutuvan sähkön tuotantokapasiteettia 2020-luvulle mentäessä sähköjärjestelmän kehittämistarpeet huomioon ottaen kustannustehokkaasti. Lähtökohtana on myös ollut teknologianeutraalisuus.

Vesivoima on yksi tärkeä, ympäristöystävällinen ja puhdas tapa tuottaa energiaa. Teknologianeutraalisuus periaatteesta poiketen on nyt esitetyssä luonnoksessa asetettu vesivoima eriarvoiseen asemaan muihin teknologioihin verrattuna. Missään perusteluissa ei ole esitetty syytä miksi näin ehdotetaan. Viime vuosien käytäntö on osoittanut, että investointituki ei käytännössä edistä uuden pienvesivoimakapasiteetin syntymistä. Tämä johtuu ainakin osittain siitä, että pienvesivoimalaitosten käyttö- ja kunnossapitokulut suhteessa alkuinvestointiin ovat korkeammat kuin esim. tuuli- ja aurinkovoimaloilla. Tämän takia nimenomaan pienvesivoimalle tuotantotuki on tehokkaampi tapa edistää kapasiteetin syntymistä kuin investointituki. Suurimmassa osassa EU:n maita on käytössä syöttötariffi- tms. tuotantotukijärjestelmä pienvesivoimalle (kts esimerkkejä liitteessä). Esitämme, että sallittaisiin myös vesivoimahankkeet tuotantotuen piiriin.

Luonnoksessa ei myöskään ole huomioitu riittävällä tavalla pientuottajien mahdollisuuksia osallistua kilpailutuksiin. Pyydämme ministeriötä selvittämään mahdollisuuksia varata kultakin kilpailutuskierrokselta kiintiö (”kori”), josta pientuottaja voisi anoa samansuuruista avustusta, jota suuremmille toimijoille on kilpailutuksen pohjalta myönnetty toteutuneen kierroksen jälkeen. Osallistumme mielellään tällaisen lisäyksen valmisteluun.

Uusiutuvan energian tuotannon lisäämistavoitteen saavuttamiseksi kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti olisi mielestämme perusteltua mahdollistaa tuotantotuki myös olemassa olevalle kapasiteetille; ainakin parannus- tehonnosto ja vastaavat ylläpitoinvestoinnit olisi saatava tuen piiriin. Ja ellei tämä ole mahdollista pitäisi ainakin nk. Re-Powering (eli investoinnit joilla kunnostetaan elinkaarensa lopun saavuttaneet laitokset)

hankkeet ottaa tuen piirin. Sillä sekä vältettäisi kapasiteetin poistuminen markkinoilta, että mahdollistettaisiin kustannustehokkaat kapasiteetin lisäykset modernisointien ja pienempien lisäinvestointien kautta. Tällaisella olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämisellä olisi selkeät kansantaloudelliset ja ympäristölähtöiset perusteet. Olemassa olevien laitosten sulkeminen aiheuttaisi uusiutuvan energian kapasiteetin poistumisen lisäksi potentiaalisesti merkittäviäkin ympäristöhaittoja. Jopa satoja vuosia vanhat kulttuuriympäristöt tuhoutuisivat. Pato- ja sulkulaite infrastruktuurin toimimattomuus aiheuttaa myös välittömät merkittävät vaikutukset ympäristöön. Ilman tuotantotukea on nykyisellä sähkönhinnalla myös mahdotonta nähdä mahdollisuuksia pienvesivoimaloiden ympäristöinvestointeihin kuten esim. kalaportaat. Myös mahdollisesti tulossa olevat uudet säädökset liittyen vesistöjen nk. ympäristövirtaamien vähimmäismääriin uhkaa heikentämään mahdollisuuksia ylläpitää vesivoimakapasiteettia. Tämän takia lakiehdotuksessa esitetty tuotantotukisitoumukseen liitteeksi vaaditut ympäristötilan lausunnot ja vuosituotannolliset sitoumukset tulisi rajoittaa voimassa olevaan vesilakiin ja sen asetukseen.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat virtaamien poikkeuksellisen nopeat muutokset ovat viimevuosina kasvattaneet laitosten päivittäistä valvonta ja -huoltotarvetta. Myös rantojen eroosion aiheuttamat suojaustyöt ovat kasvaneet. Tämä on myös merkittävä ympäristöllinen peruste pienvesivoimaloiden tukemiselle.

Pyydämme harkitsemaan lain muutosta edessä esittämämme mukaisesti.

Helsingissä, 20.11.2017

Ystävällisin terveisin

Pienvesivoimayhdistys ry

Hallituksen puheenjohtaja

Berndt Schalin

Liite: Esimerkkejä lähihistoriassa hyväksytyistä tukijärjestelmistä EU:n alueella, jossa pienvesivoimaa tuetaan tuotanto-tuki tyyppisillä avustuksilla.